

Bruselj, 20. december 2022
(OR. en)

15867/22

ENT 172
MI 926
CHIMIE 102
ENV 1279
SAN 658
IND 548
COMPET 1014

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 8. december 2022

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

---

Št. dok. Kom.: C(2022) 8854 final

Zadeva: PRIPOROČILO KOMISIJE z dne 8.12.2022 o vzpostavitvi evropskega
ocenjevalnega okvira za kemikalije in materiale, ki so „varni in trajnostni
v zasnovi“

Delegacije prejmejo priloženi dokument C(2022) 8854 final.

Priloga: C(2022) 8854 final

Bruselj, 8.12.2022
C(2022) 8854 final

PRIPOROČILO KOMISIJE

z dne 8.12.2022

**o vzpostavitvi evropskega ocenjevalnega okvira za kemikalije in materiale, ki so „varni
in trajnostni v zasnovi“**

PRIPOROČILO KOMISIJE

z dne 8.12.2022

o vzpostavitvi evropskega ocenjevalnega okvira za kemikalije in materiale, ki so „varni in trajnostni v zasnovi“

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Evropski zeleni dogovor¹ določa štiri medsebojno povezane politične cilje za prehod na trajnostno gospodarstvo in družbo: podnebno nevtralnost, varstvo biotske raznovrstnosti, krožno gospodarstvo in prizadevanja za ničelno onesnaževanje za okolje brez strupov.
- (2) Strategija EU za trajnostno financiranje² je namenjena podpori financiranja prehoda na trajnostno gospodarstvo.
- (3) Uredba o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb³ določa štiri pogoje, ki jih mora izpolnjevati gospodarska dejavnost, da se šteje kot okoljsko trajnostna. Določa tudi šest okoljskih ciljev, vključno s preходом na krožno gospodarstvo ter preprečevanjem in nadzorovanjem onesnaževanja.
- (4) Komisija je v Strategiji na področju kemikalij za trajnostnost – Okolju brez strupov naproti (v nadaljnjem besedilu: trajnostna strategija za kemikalije)⁴ napovedala, da bo pripravila merila EU za kemikalije in materiale, ki bodo „varni in trajnostni že v zasnovi“. Komisija bo tudi spodbujala države članice, industrijo in druge deležnike, naj dajo prednost inovacijam, s katerimi bi v čim večji meri nadomestili snovi, ki vzbujajo zaskrbljenost⁵, v sektorjih, kot so na primer tekstilni sektor, sektor materialov, namenjenih za stik z živili, ter sektorji informacijskih in komunikacijskih tehnologij, gradbenih materialov, nizkoogljične mobilnosti, baterij ali obnovljivih virov energije.
- (5) Evropski parlament je sprejel resolucijo⁶ o trajnostni strategiji za kemikalije, v kateri je poudaril, da je treba opredeliti merila za „varno in trajnostno v zasnovi“, ki bodo prispevala k preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja, izboljšanju sledenja

---

¹ COM(2019) 640 final.

² COM(2021) 390 final.

³ (EU) 2020/852.

⁴ COM(2020) 667 final.

⁵ Kot je določeno v strategiji na področju kemikalij za trajnostnost (COM(2020) 667 final).

⁶ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. julija 2020 o trajnostni strategiji za kemikalije (2020/2531(RSP)), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0201_SL.pdf.

nevarnih kemikalij v proizvodih in spodbujanju njihove zamenjave z varnejšimi in bolj trajnostnimi alternativami. Svet v svojih sklepih z dne 15. marca 2021 o trajnostni strategiji za kemikalije⁷ tudi poziva Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami in ob posvetovanju z deležniki nemudoma oblikuje usklajene, jasne in natančne opredelitve ter po potrebi merila ali načela za koncepte, ki so bistveni za učinkovito izvajanje strategije za kemikalije, kot so kemikalije, ki so „varne in trajnostne v zasnovi“.

- (6) V akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo⁸ je navedeno, da bo Komisija z raziskavami in inovacijami podpirala nadomestitev in odstranitev nevarnih snovi.
- (7) V akcijskem načrtu EU z naslovom Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal⁹ ter predlogu uredbe o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovo za trajnostne izdelke¹⁰ je poudarjena zaveza zagotovitvi, da so kemikalije in materiali čim bolj varni in trajnostni v zasnovi in v življenjskem ciklu, s čimer se zagotovijo cikli nestrupenih materialov.
- (8) Prvič se pojem varnosti in trajnostnosti v zasnovi specifično za sektor navaja v strategiji EU za trajnostne in krožne tekstilne izdelke¹¹. V strategiji je izpostavljen pomen oblikovanja meril za kemikalije in materiale, ki so „varni in trajnostni v zasnovi“, da bi industrija prejela podporo za nadomestitev ali, če to ni mogoče, zmanjšanje vsebnosti snovi, ki vzbujajo zaskrbljenost, v tekstilnih izdelkih.
- (9) Tudi evropski državljani menijo, da je treba ukrepati. Raziskava Eurobarometer iz leta 2020¹² kaže, da je 84 % evropskih državljanek in državljanov zaskrbljenih zaradi vpliva kemikalij, ki so prisotne v vsakdanjih izdelkih, na njihovo zdravje, 90 % pa skrbi vpliv kemikalij na okolje.
- (10) V skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) je bilo že opredeljenih več sto snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost¹³, še veliko več snovi pa bi lahko spadalo v opredelitev snovi, ki vzbujajo zaskrbljenost, iz predloga uredbe o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovo za trajnostne izdelke¹⁴.
- (11) Da bi bil prehod na kemikalije in materiale, ki so „varni in trajnostni v zasnovi“, uspešen, je potrebno enotno razumevanje vidikov varnosti in trajnostnosti¹⁵. Zato je treba razviti evropski ocenjevalni okvir za kemikalije in materiale, ki so „varni in

---

⁷ Sklepi Sveta 6941/21 z dne 15. marca 2021 o Strategiji Unije za trajnostne kemikalije: čas je za rezultate, <https://www.consilium.europa.eu/media/48827/st06941-en21.pdf>.

⁸ COM(2020) 98 final.

⁹ COM(2021) 400 final.

¹⁰ COM(2022) 142 final.

¹¹ COM(2022) 141 final.

¹² Raziskava Eurobarometer (2020) o odnosu evropskih državljanek in državljanov do okolja –marec 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2257>.

¹³ <https://echa.europa.eu/sl/candidate-list-table>

¹⁴ COM(2022) 142 final.

¹⁵ Evropska komisija 2021, „Mapping study for the development of sustainable-by-design criteria“ (Analitična študija za razvoj meril trajnostnosti v zasnovi), <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/f679c200-a314-11eb-9585-01aa75ed71a1>.

trajnostni v zasnovi“, ki lahko pomaga pri opredelitvi meril za varnost in trajnostnost, da se zagotovi skladnost med akterji, sektorji in vrednostnimi verigami.

- (12) Predvideni okvir bi moral omogočiti celovito oceno varnosti in trajnostnosti kemikalij in materialov v njihovem celotnem življenjskem ciklu ter podpirati zasnovo, razvoj, proizvodnjo in uporabo kemikalij in materialov, ki zagotavljajo želeno funkcijo ali storitev, hkrati pa so varni in trajnostni. Uporaba okvira bo omogočila opredelitev meril za „varno in trajnostno v zasnovi“, ki naj bi pripomogla k določitvi visokih standardov za varnost in trajnostnost kemikalij in materialov.
- (13) Pregled razsežnosti, vidikov, metod, kazalnikov in orodij na področju varnosti in trajnostnosti¹⁶, ki je osnova priloge k temu priporočilu, se sicer nanaša na številne dodatne vidike socialno-ekonomske trajnostnosti, vendar se osredotoča predvsem na kemijsko varnost in okoljsko trajnostnost. Morda bodo potrebne ocene socialno-ekonomskih vidikov, poleg tistih, ki so že bili obravnavani, za zagotovitev dodatnih informacij in sprejemanje bolj informiranih odločitev, zlasti pri spodbujanju nadomestitve. Taki premisleki se bodo lahko upoštevali pri uporabi okvira, kadar bo to ustrezno.
- (14) Cilj predvidenega okvira za „varno in trajnostno v zasnovi“ je biti v ospredju raziskav in inovacij ter spodbujati uporabo najnovejših znanstvenih spoznanj za izpolnitev najvišje zastavljenih ciljev glede varnosti in trajnostnosti na področju inovacij.
- (15) Cilj okvira bi moral biti, da postane globalna referenca za inovacije v prizadevanju za zeleni prehod v industriji; za čim večjo nadomestitev proizvodnje in uporabe snovi, ki vzbujajo zaskrbljenost; za spodbujanje uporabe trajnostnih virov in surovin za proizvodnjo kemikalij in materialov; za zmanjšanje vpliva proizvodnje in uporabe kemikalij in materialov na podnebje, okolje in zdravje ljudi v njihovem celotnem življenjskem ciklu; ter za usmerjanje naložb industrije in javnih organov v raziskave in inovacije v pravo smer.
- (16) V tem priporočilu je predlagan evropski okvir za „varno in trajnostno v zasnovi“ kot referenčna točka za države članice, industrijo, akademike, raziskovalno-tehnološke organizacije ter organe, ki zagotavljajo referenčna merila za varne in trajnostne kemikalije in materiale.
- (17) V tem priporočilu je določeno preskusno obdobje za okvir, ki vključuje mehanizem prostovoljnega poročanja za države članice in deležnike. Postopek revizije okvira bo vzpostavljen najpozneje do konca preskusnega obdobja. Na podlagi povratnih informacij, zbranih v preskusnem obdobju, bo Komisija preučila možnost vključitve dodatnih varnostnih in okoljskih vidikov v oceno, pa tudi vidikov ekonomske in socialne trajnostnosti kot dodatno razsežnost, kadar je to ustrezno.
- (18) Kot je poudarjeno v trajnostni strategiji za kemikalije, bodo večje javne in zasebne naložbe v zagotavljanje varnih in trajnostnih kemikalij ter večja zmogljivost za

---

¹⁶ Caldeira, C. in drugi. „Safe and Sustainable by Design chemicals and materials. Review of safety and sustainability dimensions, aspects, methods, indicators, and tools“ (Kemikalije in materiali, ki so varni in trajnostni v zasnovi. Pregled razsežnosti, vidikov, metod, kazalnikov in orodij na področju varnosti in trajnostnosti), EUR 30991 EN, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-47560-6 (spletni vir), doi:10.2760/879069 (spletni vir), JRC127109. 2022.

inovacije v kemijski industriji bistvenega pomena za razvoj novih rešitev ter podpiranje zelenega in digitalnega prehoda. Vizija za leto 2030, ki je podlaga za to priporočilo, bi morala zato zagotoviti, da bodo prihodnje evropske, nacionalne in mednarodne pobude za varne in trajnostne kemikalije in materiale temeljile na predlaganem okviru. Komisija bo to priporočilo promovirala na mednarodnih forumih.

- (19) Da bi Komisija zagotovila spodbude za preskušanje okvira in zlasti obravnavala snovi, ki vzbujajo zaskrbljenost, bo podprla preskusno obdobje. To bo doseženo zlasti z ukrepi okvirnega programa Obzorje Evropa za razvoj kemikalij in materialov, ki so „varni in trajnostni v zasnovi“ ter razvoj in izboljšanje preskusnih metod in ocenjevalnih orodij za razširitev možnosti ocenjevanja, ki jih ponuja okvir.
- (20) Komisija je pripravila tudi strateški načrt za raziskave in inovacije za varne in trajnostne kemikalije in materiale¹⁷, v katerem so opredeljena ključna področja raziskav in inovacij v življenjskem ciklu (zasnova, proizvodnja, uporaba in odstranjevanje/recikliranje/sanacija) kemikalij in materialov, da se olajša in podpre industrijski prehod na varne in trajnostne kemikalije in materiale na evropski in nacionalni ravni.
- (21) Komisija, ki je seznanjena s podatki, potrebnimi za izvajanje predvidenega okvira, bo še naprej spodbujala najdljive, dostopne, interoperabilne in ponovno uporabljive podatke. Komisija razvija tudi skupno podatkovno platformo EU za kemikalije¹⁸, da bi olajšala dostop do obstoječih podatkov, ki se uporabljajo v pravnih aktih Unije v zvezi s kemikalijami, njihovo izmenjavo in ponovno uporabo.
- (22) To priporočilo spoštuje načelo subsidiarnosti, saj predvideni okvir za „varno in trajnostno v zasnovi“ izpolnjuje potrebe evropskega raziskovalnega prostora ter enotnega trga za kemikalije in materiale, na katerem je potrebno enotno razumevanje varnosti in trajnostnosti kemikalij in materialov na evropski ravni. Prav tako spoštuje načelo sorazmernosti, saj vzpostavitvi okvira dodaja preskusno obdobje s pravno nezavezujočimi sredstvi, ne da bi pri tem posegalo v kakršno koli obstoječo ali prihodnjo zakonodajo (Unije) na področju kemikalij in materialov –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

1. NAMEN IN PODROČJE UPORABE

- 1.1. V tem priporočilu se predlaga vzpostavitev evropskega okvira za kemikalije in materiale, ki so „varni in trajnostni v zasnovi“, za dejavnosti raziskav in inovacij. Podrobnosti o preskusnem obdobju in okviru, ki temeljijo na tehničnih poročilih Skupnega raziskovalnega središča Komisije^{19,20}, so navedene v Prilogi k temu priporočilu.

---

¹⁷ Evropska komisija, „Strategic Research and Innovation Plan for Safe and Sustainable Chemicals and Materials“ (Strateški načrt za raziskave in inovacije za varne in trajnostne kemikalije in materiale), Urad za publikacije Evropske unije, 2022, ISBN 978-92-76-49115-6, doi 10.2777/876851.

¹⁸ COM(2020) 667 final.

¹⁹ Caldeira, C., Farcas, L., Moretti, C. in drugi. Safe and Sustainable by Design chemicals and materials. Review of safety and sustainability dimensions, aspects, methods, indicators, and tools (Kemikalije in materiali, ki so varni in trajnostni v zasnovi). Pregled razsežnosti, vidikov, metod, kazalnikov in orodij

- 1.2. Predvideni okvir je sestavljen iz metod za ocenjevanje vidikov varnosti in trajnostnosti kemikalije ali materiala. Rezultati, pridobljeni z uporabo okvira, bodo omogočili opredelitev meril za „varno in trajnostno v zasnovi“, vključno s sistemi točkovanja in pragovi, razvitimi na podlagi dobljenih rezultatov. Postopek opredelitve meril se bo začel vzporedno s pregledom okvira. Namen tega priporočila je začeti preskušanje ocenjevalnega okvira in pridobiti povratne informacije z namenom izboljšanja ustreznosti, zanesljivosti in uporabnosti.
- 1.3. To priporočilo je naslovljeno na države članice, industrijo, vključno z malimi in srednjimi podjetji (MSP), akademike ter raziskovalno-tehnološke organizacije, ki prispevajo k razvoju kemikalij in materialov ali delajo na njem. Poziva jih k uporabi okvira v njihovih programih za raziskave in inovacije ter dejavnostih, povezanih s kemikalijami ali materiali. Poleg tega jih spodbuja k sklicevanju na okvir v ustreznih političnih ali strateških dokumentih.
- 1.4. Države članice, industrija, akademiki in raziskovalno-tehnološke organizacije bi morali tudi zagotoviti, da so metode, modeli in podatki, izdelani in uporabljeni pri uporabi okvira, v skladu z vodilnimi načeli najdljivosti, dostopnosti, interoperabilnosti in ponovne uporabnosti.

2. UPORABA S STRANI DRŽAV ČLANIC

Države članice naj:

- 2.1. spodbujajo okvir v svojih nacionalnih programih za raziskave in inovacije ter tako podpirajo preskusno obdobje z aplikacijami in primeri uporabe;
- 2.2. povečajo razpoložljivost visokokakovostnih najdljivih, dostopnih, interoperabilnih in ponovno uporabljivih podatkov za ocenjevanje varnosti in trajnostnosti z vključitvijo tega vidika v nacionalne programe za raziskave in inovacije ter v povezane politike, kadar je to ustrezno;
- 2.3. podpirajo izboljšanje ocenjevalnih metod, modelov in orodij ter dajo na voljo nove z namenom njihove vključitve v okvir za izboljšanje ocene varnosti in trajnostnosti;
- 2.4. podpirajo razvoj izobraževalnih učnih načrtov, da se zagotovi poučevanje znanj in spretnosti, potrebnih za izvajanje okvira.

3. UPORABA V INDUSTRIJI, AKADEMSKIH KROGIH IN RAZISKOVALNO-TEHNOLOŠKIH ORGANIZACIJAH

Industrija (vključno z MSP), akademiki in raziskovalno-tehnološke organizacije naj:

---

na področju varnosti in trajnostnosti), Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-47560-6, doi:10.2760/879069.

²⁰ Caldeira, C., Farcas, L., Garmendia, I. in drugi. Safe and sustainable by design chemicals and materials: Framework for the definition of safe and sustainable by design criteria for chemicals and materials, (Kemikalije in materiali, ki so varni in trajnostni v zasnovi: okvir za opredelitev meril za kemikalije in materiale, ki so varna in trajnostna v zasnovi), Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-53264-4, doi: 10.2760/487955.

- 3.1. uporabljajo okvir v svojih procesih raziskav in inovacij za razvoj kemikalij ali materialov ter s tem podprejo preskusno obdobje;
- 3.2. dajo na voljo visokokakovostne najdljive, dostopne, interoperabilne in ponovno uporabljive podatke za ocenjevanje varnosti in trajnostnosti, ne da bi pri tem kršili pravice intelektualne lastnine in, kadar je ustrezno, varnostne vidike;
- 3.3. podpirajo razvoj in dajo na voljo nove ocenjevalne metode, modele in orodja, ki jih je mogoče vključiti v okvir za izboljšanje ocene varnosti in trajnostnosti;
- 3.4. podpirajo razvoj strokovnega usposabljanja in učnih načrtov, da se zagotovi poučevanje znanj in spretnosti, potrebnih za izvajanje okvira.

4. POROČANJE O IZVAJANJU PRIPOROČILA:

- 4.1. Države članice, industrija, akademiki in raziskovalno-tehnološke organizacije naj poročajo Komisiji o izvajanju tega priporočila v preskusnem obdobju.
- 4.2. Komisija bo za olajšanje poročanja zagotovila predlogo za poročanje. Poročilo bi moralo vsebovati naslednje informacije:
  - kako države članice, industrija, univerze in raziskovalno-tehnološke organizacije uporabljajo okvir v svojih programih za raziskave in inovacije, dejavnostih in drugod;
  - pobude in primere uporabe za preskušanje okvira;
  - pobude za razvoj novih metod, modelov in orodij za ocenjevanje varnosti in trajnostnosti ter način dostopa do rezultatov in njihove uporabe;
  - pobude za razvoj kemikalij in materialov, ki so „varni in trajnostni že v zasnovi“;
  - poročila o oceni z rezultati, pridobljenimi pri preskušanju okvira;
  - težave ali ozka grla, ugotovljena med uporabo okvira;
  - informacije o vzpostavitvi sistemov točkovanja in pragov, ki lahko pomagajo pri vzpostavitvi meril za varnost in trajnostnost že v zasnovi v pregledanem okviru.

V Bruslju, 8.12.2022

*Za Komisijo
Marija GABRIEL
članica Komisije*

OVERJENA KOPIJA
Za Generalno sekretarko

Martine DEPREZ
Direktor
Odločanje in kolegialnost
EVROPSKA KOMISIJA